

КОКТО́ Жан (Cocteau Jean; 05. 07. 1889, м. Мезон-Лаффіт, департамент Сена і Уаза, Франція — 11. 10. 1963, там само) — французький письменник, художник, актор, театральний діяч, кіносценарист і кінорежисер. Член Француз. академії (1955). Орден Почес. легіону. Закін. лицей Кондорсе. У 1910-х рр. у Парижі познайомився з М. Прустом і П. Пікассо, зблизився з постановником «Рос. балетів» С. Дягілєвим. Важливу роль у твор. становленні К. відіграла дружба із Ж. Маре. Пройшов шлях від символізму через кубофутуризм, дадаїзм (зб. «Poésies» — «Вірші», 1920), неокласицизм (поема «Plain-chant» — «Церковний спів», 1923) до сюрреалізму (зб. поезій «Opéra» — «Опера», 1927). Автор романів про молоде покоління «Thomas l'imposteur» («Самозванець Тома», 1923), «Enfants terribles» («Важкі діти», 1929); психол. монодрами «Voix humaine» («Людський голос», 1930) і п'єси «Parents terribles» («Важкі батьки», 1938); лібрето опер «Antigone» («Антигона» А. Онеґера, 1928), «Phèdre» («Федра» Ж. Оріка, 1950), «Voix humaine» («Людський голос» Ф. Пуленка) та опери-ораторії

«Oedipe roi» («Цар Едіп» І. Стравинського, 1937; останні дві 1976 і 1982 у концерт. виконанні ставили на сцені Київ. філармонії). Реж. і автор сценаріїв кінофільмів «Le Sang d'un poète» («Кров поета», 1930), «Orphée» («Орфей», 1950), «Testament d'Orphée» («Заповіт Орфея», 1960). Очолював журі на літ. конкурсі в м. Ніцца, де відзначено 5-ю Великою премією за новітню поезію зб. віршів «Hantise d'un Zaporogue» («Візія запорожця», Париж, 1960) К. Дмитрика, в якій укр. поет на вигнанні висловив свої поривання до свободи. П'єсу К. «les Monstres sacrés» («Священні чудовиська») ставили від 1989 у Київ. рос. драм. театрі ім. Лесі Українки. Окремі твори К. переклали П. Петренко, М. Терещенко, Л. Гнатенко та ін. У Мілі-ла-Форе відкрито Будинок-музей К.

Основні твори

Oeuvres complètes. Lausanne, 1947-51; Théâtre. Paris, 1948; укр. перекл. – (Вірші) // ЛУ. 1969, 1 трав.; Батарей // Сузір'я франц. поезії: Антологія. К., 1971. Т. 2; (Твори) // Всесвіт. 1989. № 6.

Рекомендована література

1. R. Lannes. Jean Cocteau. Paris, 1946;
2. J.-J. Kihm. Cocteau. Paris, 1946;
3. A. Fraigneau. Cocteau par lui même. Paris, 1957;
4. Луначарский А. Предисловие к повести Жана Кокто «Самозванец Тома» // Луначарский А. В. Собрание сочинений. Москва, 1965. Т. 5;
5. Гозенпуд А. Пути и перепутья. Ленинград, 1967;
6. F. Steegmuller. Cocteau. Paris, 1973;
7. Фокин М. Против течения. Ленинград, 1981;
8. Чайковский В. Згоріти, щоб відродитися // Всесвіт. 1989. № 6.

В. І. Ткаченко

Бібліографічний опис:

Кокто Жан / В. І. Ткаченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-8084>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).